

Head Eesti Vabariigi taasiseseisvumise aastapäeva!

NR 7
AUGUST
2021

Lääne-Nigula vald ajaleht

Noarootsi XV külade mängud

Noarootsi osavalla külade mängud on tubli kinnitus ühe traditsiooni järjepidevusele. Kui üks ühistegevus on elujõulisena vastu pidanud juba viisteist aastat, kaotamata oma võlu ja külgetõmbejõudu, siis järelikult on osalejail sedasorti ettevõtmist vaja. Külamängud ei ole ainult sportlik-meelelahutuslik üritus, see aitab külakogukonda aktiivsemaks muuta, tugevdab külainimeste omavahelisi sidemeid ja tekitab üheperetunde.

Läbi aastate on külade mängudel osalenud osavalla 23-st külast 13 küla ja võidukarikat on jagatud seitsme küla vahel. Kui aktiivne on küla, sõltub paljuskülast

Juunikuises volikogus mitu olulist otsust

Neeme Suur
Vallavolikogu esimees

Juunikuine volikogu toimus Pürksi kultuurimajas. Päevakorras oli 14 küsimust. Kõigist punktidest tooksin seekord välja kolm kõige olulisemat.

Kõigepealt valla 2020 majandusaasta aastaaruanne kinnitamine. Seal juures kuulati ära ka audiitori arvamus aastaaruande kohta ja revisjonikomisjoni ettekanne komisjoni tegevuse kohta. Lääne-Nigula valla likviidsuse näitaja on võrreldes eelmise aastaga paranenud ning näitajat 0,9 võib lugeda väga heaks. Lühiajaline maksevõime näitajat peetakse heaks, kui see jääb vahemikku 1,5 kuni 2. Lääne-Nigula valla vastav näitaja on nelja viimase aasta jooksul olnud vahemikus 1,46 kuni 1,64 ning see näitab, et makseraskustesse sattumise ohtu ei ole. Eelmisel aastal piirati valla ja valla asutuste tegevuskulusid – seda selleks, et hoida raha võimalike Covidi tõttu tekkinud tagasilööride tarbeks. Kokkuhoiu tõttu oli valla põhitegevuse tulem planeeritust suurem. Põhitegevuse tulemiks planeeriti 941 tuhat eurot, kuid tegelik tulem oli kokkuhoitud tegevuskulude arvelt oluliselt suurem – 2 185 tuhat eurot. Audiitor tõdes, et valla raamatupidamine on korras. Siiski andis ta ka teada, et tal ei olnud infot valla ettevõtete kohta ja sellespärast ei avalda ta nende kohta ka arvamust. See asjaolu tekitas nii volikogus, kui komisjonides elavat diskussiooni. Kokkuvõtte-

na kiitis volikogu majandusaasta aruande heaks ja andis ka vallavalitsusele ülesande – viia läbi auditeerimine vallale kuuluvates ettevõtetes.

Teise olulise punktina arutas volikogu Oru hooldekodu saatust. Teada on, et Oru hooldekodu vajab remonti. Palju vaidlusi oli tekitanud küsimus, kas üldse ja kui suure raha eest Oru hooldekodu remontida ja kuidas selleks raha saada. Juba kolm aastat tagasi tehti otsus et jah, hooldekodu remont tuleb, aga seda nii, et kaasatakse ka erasektorit. Toona anti Oru hooldekodu varad valla omandis olevale osahingule OÜ Lääne-Nigula Hooldekodud ja nähti ette et osahingule vähemosalust võiks müüa. Nüüd tehti siis lõplik otsus, mille kohaselt

hooldekodu remonditakse, remont maksab 796 009 eurot. Selle summa katmiseks on riigilt saadud toetust 178 281,40 eurot. Ülejäänud summa katmiseks lubati osahingul laenu võtta. Osahingusse Lääne-Nigula Hooldekodud viiakse ka Risti hooldekodu vara ning ka mõlema hooldekodu tegevus. Peale remondi lõppu müüakse osahing vähemusalus (ehk siis otsustusõigus jääb vähemalt viieks aastaks vallale). Saadava raha eest kas makstakse võetud laenu tagasi või siis investeeritakse hooldekodudesse edasi. Samas kehtestas volikogu ka nõude, mille kohaselt vähemalt 15 aastat peab mõlemas asukohas – Orul ja Ristil – säilima sarnane teenus. See oli üks keeruline arutelu, mis algas juba kolm aastat tagasi ja millega lõpuks liiguti edasi.

Kolmanda olulise punktina tooksin välja järgmise perioodi volikogu liikmete arvu määramise. See otsustati jätta samaks – 25 liiget. Kuulda on mitmelt poolt, et volikogud kipuvad oma liikmete arvu vähendama. Meie seda teed ei läinud. Minul isiklikult on selle üle hea meel, Meil on siiski vallas kaheksa keskust ja ka väiksemate kantide esindajad peaksid volikogusse laua taha mahtuma.

Järgmine volikogu toimub augustis. Siis on laua peal järgmine tuline aruteluteema – osavaldade küsimus.

Seni aga saate lugeda juunikuise volikogu protokolli valla koduleheküljelt. Seal kogu arutelu ja kõik punktid ilusasti kirjas.

Lääne-Nigula Vallavalitsus maksab esmakordselt 1.klassi õppima asuvala lapsele, kelle elukoht Eesti rahvastikuregistri andmetel on Lääne-Nigula vald, koolimineva lapse toetust.

Toetust makstakse ühele lapsevanemale või eestkostjale kooli direktori poolt kinnitatud 1. klassi minejate nimekirja alusel.

Avaldus tuleb esitada vaid juhul kui kooli mineva lapse elukoht Eesti rahvastikuregistris on Lääne-Nigula vald, aga ta alustab kooliteed teise kohaliku omavalitsuse haldus-territooriumil asuvas koolis. Viimasel juhul peab lapsevanem esitama avalduse hiljemalt **1. oktoobriks** piirkonna sotsiaaltöötajale.

Avaldusele tuleb märkida esmakordselt koolimineva lapse nimi, tema ühe vanema nimi ja Eesti rahvastikuregistris registreeritud elukoha aadress, arveldusarve number (kuhu toetus kantakse) ning kooli nimi, kuhu laps õppima asub. Esmakordselt koolimineva lapse toetuse suurus on 200 eurot.

Pakkuda tööd tugiisikutele!

Lääne-Nigula Vallavalitsus otsib osalise töökoormusega **TUGIISIKUID** puuetega lastele. Tugiisik on puudega lapse saatjaks ja suunajaks haridusasutuses.

Täpsema info saamiseks pöörduda lastekaitse spetsialisti poole (Lisett Randlepp 529 2463).

Lääne-Nigula võttis alates juulikuust kasutusele ARNO

ARNO e-keskkond on haridusteenuste haldamise süsteem, mille kaudu saavad lapsevanemad esitada lasteaia kohta taotlusi. Taotlusi saab esitada aadressil <https://piksel.ee/arno/laanenigula>, mille kasutajaks saab iga lapsevanem ID-kaardi, mobiil-ID või pangalingiga registreerida. Kõik isikuandmed on kaitstud, igale lapsevanemale kuvatakse vaid tema lapse info. Laps lisatakse lasteaia kohta järjekorda lapsevanema taotluse alusel ja avalduse esitamise ajalises järjestuses. Lapsevanem saab ARNOs vajadusel taotlust ja kontaktandmeid jooksvalt muuta. Kõik lapsevanemad, kes on avalduse lasteaia kohta esitanud, seda uuesti tegema ei pea. Lapsevanem saab ARNOsse sisestatud e-maili aadressi kaudu teavituse kohta saamise kohta. Lasteaia lahkimise avaldused esitatakse samuti ARNO kaudu. Küsimuste tekkimisel on abiks lasteaia direktorid ja valla haridusspetsialist Piia Palge-Lepik, tel 5341 3660, piia.palge-lepik@laanenigula.ee

Avalik kirjalik enampakkumine – Kirna Katlamaja

Lääne-Nigula Vallavalitsus viib läbi avaliku kirjaliku enampakkumise Lääne-Nigula vallas, Kirna külas asuvala Katlamaja (KÜ 45201:001:0219) kinnistule. Katastriüksuse suurus on 2082m², maa sihtotstarve tootmismaa. Maaüksusel asub 1977 a ehitatud 136m² suurune hoone (ehrkood 105007823). Pakkumise alghind 5000 eurot.

Pakkumine tuleb esitada kirjalikult, eesti keeles, kinnises ümbrikus, millele on märgitud märksõna "Kirna Katlamaja" hiljemalt **23.08.2021** kell 13:00 Martna Osavallavalitsusse aadressil Martna, Lääne-Nigula vald, 90601 Läänemaa.

Protseduurireeglid, fotod leiab siit: <https://www.laanenigula.ee/.../cdv.../content/id/31559516...>

Küsimuste korral pöörduda Martna osavallavanema kohusetäitja poole tööpäeviti kella 09.00-15.30 (tel 5307 6824, e-post kairi.seiton@laanenigula.ee).

DETAILPLANEERINGUTE TEATED

Lääne-Nigula Vallavolikogu võttis 28.06.2021 otsusega nr 29 vastu Lääne-Nigula valla üldplaneeringu. Lääne-Nigula Vallavalitsus korraldab üldplaneeringu ja selle keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande avaliku väljapaneku ajavahemikul 09.08.2021 kuni 30.09.2021. Üldplaneering on tutvumiseks saadaval elektrooniliselt valla kodulehel <https://www.laanenigula.ee/uldplaneering> ja paberkandjal tööajal järgmistest kohtadest: Lääne-Nigula vallavalitsuses Taeblas, Noarootsi-Nõva-, Kullamaa- ja Martna osavallavalitsuses ning Risti, Palivere ja Linnamäe raamatukogudes nende lahtiolekuaegadel. Üldplaneeringu avalikud arutelud toimuvad Taeblas Lääne-Nigula vallamajas 5. novembril kell 15:00 ja 6. novembril kell 11:00. Lääne-Nigula valla üldplaneering koostatakse kogu Lääne-Nigula valla kohta, planeeringuala piir ühtib valla piiriga ning planeeringuala pindala on 1449 km². Üldplaneeringuga täidetakse planeerimiselduse §75 lg 1 kohased ülesanded. Üldplaneeringu üks põhiülesannetest on tagada tasakaalustatud areng, mis väärtustab loodushüvesid ja rikkalikku kultuuripärandit, luues samas võimalusi ettevõtluse arenguks ja töökohtade tekkeks. Üldplaneeringu elluviimisega ei ole valla piires kavandatud olulise keskkonnamõjuga tegevusi. Üldplaneeringule on koostatud keskkonnamõju strateegiline hindamine, mille tulemusi on üldplaneeringu koostamisel arvesse võetud. Üldplaneeringuga on loodud võimalus tihendada ja laiendada olemasolevaid keskusi, uusi keskusi või tiheasustusalasid kavandatud ei ole, maalises piirkonnas on jäetud võimalus ehitada, kui on täidetud üldplaneeringuga seatud eeltingimused.

DETAILPLANEERINGUTE TEATED

Lääne-Nigula Vallavalitsuse 27.07.2021 korraldusega nr 2-3/21-313 kehtestati Evas katastriüksuse detailplaneering asukohaga Spithami külas / Spithamnis. Planeeringu ala hõlmab Evas katastriüksust (katastritunnus 52001:001:4463, pindala 5531 m², maatulundusmaa). Detailplaneering näeb ette planeeringualale kahe elamumaa sihtotstarbega ja ühe transpordimaa sihtotstarbega katastriüksuse moodustamise, igale elamumaakrundile kahe hoone ehitusõiguse ja hoonestustingimused, määratud on juurdepääsutee asukoht, kommunikatsioonilahendused ja servituutide vajadus. Lääne-Nigula Vallavalitsuse 27.07.2021 korraldusega nr 2-3/21-314 kehtestati Milgardenskatastriüksuse detailplaneering asukohaga Spithami külas / Spithamnis. Planeeringu ala hõlmab Milgardens katastriüksust (katastritunnus 52001:001:1861, pindala 6784 m², maatulundusmaa). Detailplaneering näeb ette planeeringualale kolme elamumaa sihtotstarbega ja ühe transpordimaa sihtotstarbega katastriüksuse moodustamise, igale elamumaakrundile kahe hoone ehitusõiguse ja hoonestustingimused, määratud on juurdepääsutee asukoht, kommunikatsioonilahendused ja servituutide vajadus. Detailplaneeringud vastavad Noarootsi valla üldplaneeringule; keskkonnamõju strateegilise hindamise kohustus puudub. Planeeringute info on leitav www.laanenigula.ee/noarootsi2

TÄHELEPANU!!!

Hea Läänemaa elanik ning küllaline!

Alates **2. augustist kuni 30. septembrini** on avatud Läänemaa vaksineerimiskabineti, kus saab lasta ennast koroonaviiruse vastu vaksineerida viiel päeval nädalas kell 9.00 – 17.00. Vaksineerimiskabinet tegutseb:

■ **Esmaspäeviti, reedeti ja laupäeviti Läänemaa haiglas aadressil Vaba 6 Haapsalu**

■ **Teisipäeviti ja neljapäeviti Haapsalu Neuroloogilises Rehabilitatsioonikeskuses aadressil Sadama 16 Haapsalu**

Vaksineerimiskabinetti on võimalik tul-la vaksineerima eelregistreerimisega digiregistratuuri kaudu (valides piirkonnaks Läänemaa) või ette registreerimata nimetatud päevadel ja kellaaegadel. Ette registreerimata tulles palume varuda veidi aega, sest kabinetis võib olla registreeritud aegadega vaksineerimise huvilisi.

Kontaktid:
Läänemaa haigla registratuur:
+372 472 5800
Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsioonikeskuse registratuur:
+372 472 5413

Vaksineerimine päästab elusid – tule ja pane õlg alla!

ÜHTNE VALIMISNÄDAL

Valimiste periood koondub ühte nädalasse:

- ☐ Esmaspäevast laupäevani saab hääletada nii pabersedeliga jaoskonnas kui ka elektrooniliselt.
- ☐ Pühapäeval valimispäeval toimub ainult pabersedeliga hääletamine. Uuendusena saab valija pühapäeval jaoskonnas pabersedeliga hääletades oma e-hääle veel ära muuta.
- ☐ Esmaspäevast kuni neljapäevani on igas vallas ja linnas avatud vähemalt üks valimisjaoskond, kus saab hääletada väljaspool oma elukohajärgset valimisringkonda.
- ☐ Reedel, laupäeval ja pühapäeval saab hääletada ainult oma elukohajärgses valimisringkonnas.
- ☐ Kodus hääletamine toimub valimisnädala reedest pühapäevani. Taotlust selleks saab esitada telefoni teel reedel ja laupäeval kell 12-20 ning pühapäeval kell 9-14.

E 11.10	T 12.10	K 13.10	N 14.10	R 15.10	L 16.10	P 17.10.2021
EELHÄÄLETAMINE						VALIMISPÄEV
Keskuste jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00				Kõikides jaoskondades hääletamine 12.00 - 20.00		Kõikides jaoskondades hääletamine 9.00 - 20.00
Elektrooniline hääletamine E 9.00 L 20.00						
Asukohas hääletamine 9.00 - 20.00				Kodus hääletamine 9.00 - 20.00		

PAINDLIK JAOSKONNAVALIK

Kohalikel valimistel saab valija nüüdsest oma valimisringkonna piires hääletamas käia endale sobivaimas jaoskonnas. Selle võimaluse tagab **elektrooniline valijate nimekiri**, mis asendab seni jaoskondades kasutusel olnud pabernimekirjad.

Ringkonna hääletusruumide asukohad on kirjas **valimiste teabelehel**, veebilehel **valimised.ee** ja teavet saab ka **valimiste infotelefonilt tel 631 6633**.

JAOSKONNAS

- Valija tuvastatakse isikut tõendava dokumendi (ID-kaart, pass, juhiluba) alusel.
- Seejärel teeb jaoskonnatöötaja arvutis elektroonilisse valijate nimekirja märke valijale hääletamisedeli väljastamise kohta.
- Valija saab hääletamisedeli kätte paberile antud allkirja vastu. Selleks on jaoskondades eraldi allkirjalehed.
- Valija läheb valimiskabiini, kus kirjutab sedelile meelepärase kandidaadi numbri.
- Enne kokkumurtud sedeli valimiskasti laskmist vajutab jaoskonnatöötaja selle välisküljele pitsatijäljendi.

VALIMISTE TEABELEHT

- ☐ Igale aadressile, kus elab kas või üks hääleõiguslik inimene, saadab siseministeerium hiljemalt oktoobri esimesel nädalal valimiste teabelehe. Kes on teinud eesti.ee-s vastava märke, saavad selle info e-kirjaga.
- ☐ Valimiste teabelehel on kirjas **üldine info valimisõigusest** ja märgitud kõigi **hääletamisruumide asukohad** vallas või linnas.
- ☐ Valimiste teabeleht asendab sellest aastast valijakaardi. Kumbki neist **pole seotud valimisõigusega**.

VALIMISÕIGUS

Kohalike omavalitsuste valimistel on hääletamisõigus **vähemalt 16-aastaselt** valijal, kelle **elukoha aadress** on **rahvastikuregistrisse** kantud.

Lisaks Eesti kodanikele saavad kohalikel valimistel hääletada

- ☐ Eestis elavad muu Euroopa Liidu liikmesriigi kodanikud,
- ☐ Eestis püsivalt elavad välisriigi kodanikud,
- ☐ Eestis püsivalt elavad kodakondsuseta isikud.

POLIITILINE AGITATSIOON

- ☐ Sellest aastast on **poliitiline välireklaam** lubatud kogu valimisperioodi ajal.
- ☐ **Poliitilist selgitustööd** tohib teha ka **valimispäeval**.
- ☐ Vaid **hääletamisruumis** sees peab olema tagatud **valimisrahu**.

E-HÄÄLETAMINE

- ☐ E-hääletada saab **arvutis**, sisestades ID-kaardi **ID-kaardi lugejasse** või **arvuti** ja **mobii-ID** abil.
- ☐ Turvaliseks ja sujuvaks e-hääletamiseks **kontrolli** eelnevalt oma ID-kaardi tarkvara, arvuti operatsioonisüsteemi ja viirusetõrjetarkvara **uuendusi**.
- ☐ NB! 30 minuti jooksul pärast hääletamist on võimalus oma **e-hääle kohalejõudmist kontrollida nutiseadme** (nutitelefon, tahvelarvuti) abil.

KOROONAVIIRUS

Kardetavasti tuleb sügiselgi arvestada viiruse levikust tingitud piirangutega.

Seepärast:

- ☐ kanna hääletusruumis **maski**,
- ☐ **hoia** teistega **vahet**,
- ☐ **desinfitseeri** käsi,
- ☐ võimalusel **luba eakad** järjekorras **ette**,
- ☐ võimalusel käi jaoskonnas **enne valimispäeva**.

vaktsineeri.ee

k o l u m n

Maakas ja loodus(kaitse)

Toomas Tammeorg
Volikogu liige

(jätkub), algus juunikuu lehes

Tahu hoiuala, (Silma looduskaitseala koosseisus) Läänemaal Noarootsi vallas Tahu küla maadel; pindala 8,8 ha. Asutatud 2007. aastal peamiselt rannaniitude kaitseks. Huvitav, kuidas ta kaitseb rannaniitusid? Rannaniidud olid klassikalised siis, kui kogu kolhoosi kari oli rannas ja hoidis puhtana kogu ranna ja seal oleks võinud golfi mängida. Ilmselt oli ka lindudel palju mugavam sellisel niidul viibida ja lindude liigirikkus oli palju suurem, olen selles kindel, karjapoisina nägin ja jälgin seda arengut. Oma üllatuseks avastasin paar aastat tagasi, et sellel hoiuala on inimese viibimine keelatud ja seda päris pikal perioodil. See tundub lollusena, sest inimeste arv on olematu ja neidki ei tohi oma rannas jalutada. Kõik see piirab kohaliku inimese tegevust.

Näide elust, kõikjal tehtud kraavid ja mitte nalja pärast, Kraavi puhastamine on kriminaalne tegevus, loetakse ehituseks ja on keelatud. Kellele meeldib, et tema põllud või aiad satuvad kevadel vee alla, kuna kraav ei tööta. Ametnikku see ei huvita, tema veab näpuga järke ja mõistuse kasutamine on keelatud või ... Hiljuti selgus, et Eestis on kõige rohkem Euroopa Liidus koolitatud kõrgharidusega keskkonna spetsialiste. Ilmselt on ka see agaruse näitaja. Praeguse kasutuse juures on need alad muutunud džungliks ja rääkida rannaniidust on kohatu.

Sama segane lugu on Österby hoiualaga. Oma üllatuseks avastasin ta Google mapist ja küsides teiste kohalike käest, millega tegemist. Siis keegi pole kuulnud ja ei tea tema asukohast midagi. Ametnikud toimetavad ja ei informeerii kedagi, selline on reaalsus. Tegemist pidi olema puisniiduga. Puisniit saab eksisteerida, kui seal hoitakse korda, aga isevoolu teel pole temast asja. Lisaks nendele on poolsaarel veel Saare hoiuala, Karjatsimere hoiuala, aga nende olukord on sama kui eelpool kirjeldatud aladel.

Mida siis kaitseme ja kelle eest. Põhilised tegelased on rändlinnud, haned, luiged, lagled ja pardilised. Lisaks neile ka juba ennast põliselanikeks kuulutanud kormoranid. Kõigil ülalmainitud puuduvad looduslikud vaenlased, miks neid siis kaitsta. Rändlindude loendusel deklareeritakse, et miljon on juba üle lennanud. Ainuke reguleerija saab olla jahimees, kuid üldiselt linnud neid eriti ei huvita ja lisaks seavad piirangud (ajalised, laskemoon, keelualad) jahile suhteliselt keerulised tingimused. Minu arvatav rändlindude laskmine oleks umbes 0,01% kogu rändlindude arvust, nii et seda hävitavaks kuulutada oleks liigne. Vaataks ka teist poolt, ehk miinusmäärgiga tegevust lindude poolt. Esiteks on kahjukannatajaks põldurid. Kujutage, ette, et teie külvatud põllule maandub tuhandepaline parv ja hävitustöö on täielik. Põlduritel puudub reaalne võimalus ennast kaitsta, sest enamus heidutus tegevusi on keelatud.

Kokkuvõttes on majanduslikud kahjud, mis ulatuvad miljonitesse. Teine koht on veekogud, Tahu laht, vaevalt pool meetrit vett ja sinna maandub tuhandeid rändlinde pluss kormoranid, milline on selle vee kvaliteet ja kas kalad tahavad sellises vees elada. Tulemus, lahed kasvavad kinni ja mitte põllumajanduse tõttu, vaid lindude tõttu ja tulevik, saame juurde uued turbarabad. Teine tähelepanek on seoses suurte röövlindude osakaalu kasvuga. Vähenenud on meie klassikaliste laululindude arvukus. Ei ole sellist siristamist nagu aastaid tagasi, keda see huvitab. Kuldnokka näeb harva ja põhiliselt laulab tihane, meie aegade aastaringne elanik.

Kalapüük on nagu nii peaaegu keelatud. Kui kaladest veel rääkida, siis olid Tahu ja Saunja laht, ühed kalarikkamad kohad ja kalade liigirikkus oli muljetavaldav (ahven, säinas, särg, roosärg, teib, koha, luts, angerjas, haug jne) ja kalapüük oli kohalikele lisa tulu allikaks. Tuleb märkida, et ka siis olid piirangud, kudemise ajal oli kalapüük Tahu lahel keelatud. Täna piirangud on viinud selleni, et Tahu lahel kalapüüki ei toimu. Lisaks on vallutanud meie mere lahed hõbekoger, kes võõrliigina toodi sisse ilmselt 1960-datel. Muidu meie looduskaitstajad ja muidu rohelised kuulutavad võõrliikidele sõja, siis kalanduses pole seda kuulda olnud.

Üks tore eksperiment tuli veel meelde ja seda 1990-ndatel, kui otsustati, kõrede populatsioon. Juttuselg-kärnkonn ehk kõre on kärnkonnaste sugukonda kuuluv kahepaikne. Peale aastaid üritusi, pole kõrest meie kandis midagi kuulnud. Kuna tema elupaik on rannaniit, kui nagu mainisin, pole praegune rannaniit vanaga võrreldav ja ju siis kõred pole teda omaks võtnud.

Kokkuvõtvalt on minu kirjutise mõte selles, et riik nagu sooviks, et elu maal säiliks. Meie külad oleksid eluvõimelised ja neid asustaksid noored pered. Kuid tegevused, mis tehakse igal seadusandlikul tasandil seda ei toeta. Inimesed, kes tulevad maale elama on juba algselt loodussõbralikud, looduse armastajad, muidu nad seda muutust oma elus ei teeks. Probleemid algavad maale kolides, sest inimesed ei jõua kõiki riigi trikke ette näha. Tänapäeva esimene probleem, pank ei anna laenu, aga täna soovivad ka maainimesed mugavusi (vesi ja kanalisatsioon). Igatsort ehituse piirangud (kõrgus, kaugus rannast, territooriumi suurus jne). Elektri kättesaadavus, ühinemise võimalused ja hind. Tänapäeval loomulikult interneti kättesaadavus ja kvaliteet, ehk kaugtöö võimalused. Kõik need piirangud võivad saada mingil määral takistuseks ja kui lisada looduskaitse alased piirangud, siis võib nii mõnigi talu jääda taastamata. Vanemad soovivad näidata lastele loodust täies mahus, keelud ja käsud seda ei soosi. Selle mõne inimese jalajälg kindlasti ei piira looduse tegemisi, aga aitaks olla inimesel osa loodusest. Looduskaitse on oluline, aga seda tuleb teha mõistusega. Ametnikud tulge mõistusel ja lõpetage üha uute piirangute kehtestamine.

Riigi toel jätkab esmase õigusnõu andmisega OÜ HUGO

Riigi toetatava esmase õigusnõu konkursi võitis OÜ HUGO, kes pakub inimestele soodustingimustel õigusnõu järgmised kolm aastat. Õigusnõu saab taotleda nii silmast silma kohtumiseks kui ka veebi teel.

„Kiire, kvaliteetne ja õigeaegne õigusnõu aitab ennetada mitmeid probleeme või vältida nende süvenemist. Seetõttu peab justiitsministeerium oluliseks, et saame selle vajaliku teenusega aidata neid inimesi, kes mure korral enda vahenditest ise juristi poole ei pruugi pöörduda. 2020. aastal sai riigi toel esmast õigusnõu 12 400 inimest. Lisaks nõustati abivajajaid eesti ja venekeelse veebilehe Juristaitab asuva foorumi kaudu. Kõige enam küsiti nõu perekonnaõiguse, võlaõiguse ja tööõiguse valdkondades,“ ütles justiitsminister Maris Lauri.

Alates 1. maist on õigusnõustamise esimesed kaks tundi abivajajale jätkuvalt tasuta 5-euro suuruse omaosalustasu eest. Ülejäänud 3 tunni eest tasub abivajaja alates maist konkursi võitja pakutud soodushinda, mis on koos käibemaksuga 45 eurot tunni eest. Lapse õigusi puudutavates perekonnanasjades on soodushinnaga tundide arv 10.

OÜ HUGO annab õigusnõu abivajajaga kohtudes või viimase nõusolekul videosilla või telefoni teel. Samuti saab abivajaja küsida juriidilist nõu nii eesti- kui venekeelse veebilehe Juristaitab kaudu. Esmanõustamine ei võimalda enam abivajaja kohtus esindamist. Erandiks on lapse õigusi puudutavad perekonnanasjad ja maksekäsu kiirmenetluse avalduse esitamine. Enne 1. maid alustatud kohtuesindusega jätkatakse kalendariaasta lõpuni.

Alates 1. maist saab riigi toetatavat esmast õigusnõu taotleda inimene, kelle taotlusele eelnenud kvartali keskmine brutosissetulek on kuni 1200 eurot. Seejuures lapse õigusi puudutavates perekonnanasjades kehtib piirmäärana brutosissetulek kuni 1700 eurot. Sissetuleku ülempiiri nõue ei kehti ka erivajadustega inimeste ja eakate õigusnõustamise puhul, mida korraldavad lepingu alusel Puuetega Inimeste Koda ja Eesti Pensionäride Ühenduste Liit.

Lähemalt saab õigusnõu puudutavate küsimustega tutvuda ka justiitsministeeriumi kodulehel.

Täpsemalt loe <https://hugo.legal/tasuta-oigusabi/>

Tähelepanu Risti elanikud ja teised Risti bussipeatuse kasutajad

9. augustil 2021. a algab Ristile uue bussipeatuse ehitus ning seoses sellega on piirkonnas liiklus ümber korraldatud ja bussipeatus asub ajutiselt teises kohas.

Ehitus kestab kuni 19. novembrini 2021. a.

Liikluse ümber korraldamise kohta leiad rohkem infot <https://tarktee.mnt.ee/#/et>.

Risti uue bussiootepaviljoni eskiis

RISTI RAHVAPILLILAAGER
23.-25. augustil
Risti Põhikoolis

Osalema on oodatud kõik huvilised olenemata vanusest. Kavas on pillitunnid (kuni 2 erinevat pilli), ansambelitunnid, rahvalaulude laulmine, seltskonnatantsude tantsimine, etnodisko ja kindlasti üht-teist põnevat veel. Viimasel päeval esineme õpitud lugudega külarahvale. Ööbimine Risti Spordihoones, toitlustus Risti Põhikooli sööklas. Laagri hind 80 eurot.

Õpetavad: Vallo Rajasaare (karmoška), Enrik Visla (viul, lõõtspill, karmoška, mandoliin), Viive Marleen (plokklööd, väikekannel, torupill), Kail Visla (plokklööd, torupill) ja Margus Tokko (ansambelitunnid).

Registreeri end laagrisse kirjutades vislakail@gmail.com, mis pille soovid õppida. Laagrit toetavad: Eesti Kultuurkapital ja perekond Kusmin. Aitäh!

Rõuma küla esimene

ÜLDKOOSOLEK

Pühapäeval, 29.08.2021

Risti Põhikooli saalis kell 11.00
KOGUNEMINE JA TUTVUMINE

PÄEVAKORD:

- KOOSOLEKU JUHATAJA JA PROTOKOLLIJA VALIMINE
- KÜLAVANEM- KES TA ON JA MILLEKS TEDA VAJA ON?
- NÄITEID LÄÄNE- NIGULA VALLAST (VARJE PAALISTE)
- HÄÄLTELUGEMISKOMISJON VALIMINE
- RÕUMA KÜLAVANEMA VALIMINE
- INFO VAHETAMINE

Ootame kõiki Rõuma küla elanikke koosolekule, et muuta ühiselt külaelu sisukamaks ja paremaks!

Ostsid kodu külastanud müügimehelt tolmuimeja ja tahad sellest loobuda? Loe, kuidas seljuhul tegutseda

Müügitehingu puhul, mis toimub tarbija kodus, on tarbija õigused mitmeti erinevad võrreldes sama kauba ostmisega kaupleja tava-pärastes äriruumides ehk kaupluses. Mida tasub teada ning kuidas oma õigusi rakendada, kui kodu külastanud müügiesindajalt ostetud õhupuhastaja ei tööta korralikult või tarbija kahetseb kalli tolmuimeja ostu ning sooviks oma raha tagasi, selgitab Kristina Tammaru Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ametist.

Tehinguid, mis tehakse kauplusest väljaspool, näiteks külastab müügiesindaja tarbija kodu, nimetatakse väljaspool äriruume sõlmitavateks lepinguteks. Siia alla kuuluvad ka ostud tarbija töökohas, ühissõidukis, tänaval või vabaajäritustel.

Tarbija kodus toimuvate pakumiste ning müügitehingute

korral vajavad tarbijad enam kaitset, sest tavapärasest ärikeskkonnast väljaspool võib tekkida psühholoogiline ostusurve. Näiteks tunneb tarbija kohustust tehing sõlmida, sest müügiesindaja on temale kulanud oma aega ning tarbija on vestluse käigus väljendanud oma ostuhoovi.

Tarbija kodus tehtavate pakumistega kaasneb sageli üllatusmoment ning tehingu algatajaks on reeglina müüja, lisaks puudub tarbijal võimalus võrrelda pakutavat toodet muu kaubavalikuga. Seetõttu võib tarbija hiljem oma ostuotsust kahetseda.

Tarbija kaebustest jääb silma, et eelkõige tunnevad ostusurvet eakamad inimesed, kes vajavad järelemõtlemisaega ning on võimaliku agressiivse müügitaktika suhtes vastuvõtlikumad.

Väljaspool äriruume sõlmitavatest lepingutest saab tarbija taganeda

Tarbija kaitseks on seadusega ette nähtud õigus väljaspool äriruume tehtud ostude korral ümber mõelda ning oma raha tagasi saada.

Eelkõige on taganemisõiguse eesmärgiks kaitsta tarbijaid emotsioonistude eest. Lepingust taganemise õigus kestab 14 päeva ning selle õiguse olemasolust on müüja kohustatud tarbijat enne ostutehingu tegemist kirjalikult

teavitama. 14-päevane järelemõtlemisaeg hakkab jooksmas päevast, mil tarbija saab asja, nt tolmuimeja füüsiliselt enda valdusse.

Oluline on meeles pidada, et lepingust taganemist ei pea tarbija müügiesindajale kuidagi põhjendama ega õigustama.

Lepingust taganemiseks piisab 14 päeva jooksul selgelt väljendatud tahteavaldusest, mis tuleks kindlasti edastada kirjalikult, näiteks e-kirja teel.

Kuidas toote tagastamine toimub?

Pärast kauplejale taganemissoovi edastamist, tuleks ostetud ese viivitamata kauplejale tagastada. Kuidas tagastamine toimub, oleneb nii ostetud asja suurusest kui ka kauplejaga tehtud kokkulepetest. Näiteks kui müügiesindaja on lubanud asjale ise järele tulla, ei ole tarbijal kohustust tagasisaatmist korraldada. Kui aga sellist kokkulepet ei ole, tuleb tarbijal arvestada, et kauplejal on õigus nõuda, et tagastamisega seotud kulud kannab tarbija.

Siiski on suuremõõtmeliste kaupade puhul, nagu näiteks mööbel või tolmuimeja, mis toimetati tarbija koju lepingu sõlmimise hetkel ning mida ei saa suuruse tõttu tavapostiga tagasi saada, kauplejal kohustus asi omal kulul ära viia.

Tasub meeles pidada, et kui tarbija on ostetud asja enne selle tagastamist kasutanud rohkem

kui vajalik tootega tutvumiseks ning selle omadustes veendumiseks, näiteks koristanud tolmuimejaga korduvalt oma elamist, vastutab tarbija asja väärtuse vähenemise eest. Sel juhul on kauplejal õigus tarbijale esitada nõue, mis hüvitaks tolmuimeja väärtuse vähenemise.

Kindlasti aga ei välista asja ülemäärane kasutamine tarbija taganemisõigust.

Samuti tuleks olla tähelepanelik võimalike ebaausate võtete suhtes, mille eesmärgiks on tarbija taganemisõigusest ilma jätta. Näiteks on tarbija pöördumistest jäänud silma juhtum, kus tarbijale anti lepingu sõlmimisel üle seesama tolmuimeja, millega müügiesindaja viis läbi näidispuhastust.

Tarbija taganemisavaldusele vastati eitavalt, viidates tootesitlusele tekkinud kasutusjärele – veepaagis olev vesi ning veidi täitunud tolmuikott. Kui tarbija õigusi selliselt rikutakse ning kauplejal ei õnnestu probleemi lahendada, tasub oma õiguste kaitseks pöörduda tarbijavaidluste komisjoni poole.

Kohustuslik ostueelne kirjalik teave

Kõik eeltoodud tarbija õigused ja müüja kohustused ehk 14-päevane taganemisõigus ning tagastamisega seotud kulude kandmine, 2-aastane pretensiooni esitamise õigus tootel ilmnevate puuduste

osas, kaupleja kontaktandmed ja palju muudki peab olema tarbijale enne tehingu sõlmimist esitatud kirjalikult. Seda, et kõik seaduses ettenähtud ostueelne teave on tarbijale esitatud, peab vaidluse korral tõendama kaupleja.

Kui tarbijat ei ole ostueelselt kirjalikult teavitatud tema õigusest 14 päeva jooksul lepingust taganeda, lõpeb taganemisõigus aasta ning 14 päeva möödudes alates kauba kätte saamisest. Seega kaitseb seadus ka neid tarbijaid, keda müüja ei teavitanud kahenädalasest järelemõtlemisajast ning kes kahetsevad oma ostu või soovivad psühholoogiliselt peale sunnitud tehingust loobuda.

Lisaks pea meeles:

- Kui Sa lepingust taganed, peab kaupleja Sulle makstud raha tagastama viivitamata, kuid mitte hiljem kui 14 päeva jooksul.

- Sul on õigus esitada müüjale kaebus kaubal ilmnevate puuduste osas (nt kui ostetud kaup lakkab korralikult töötamast) kahe aasta jooksul alates kauba kättesaamisest.

- Väljaspool äriruume sõlmitava lepingu kohta sätestatu ei kehti siis, kui ostetav kaup või teenus maksab vähem kui 20 eurot.

- Osade kaupade puhul on tark küsida võimalike varuosade saadavuse kohta (nt kust ja mis hinnaga võib juurde soetada tolmuimeja filtreid).

- Juhul kui tegemist on tehniliselt keeruka või kasutamisel erioskust nõudva kaubaga, siis küsi kindlasti eestikeelset kasutusjuhendit.

- Selline kauplemisvõte, kus müügiagent eirab Sinu kodu külastades palvet lahkuda ja mitte tagasi tulla, on seadusega keelatud.

Keelatud on ka anda Sulle sõnaselgelt teada, et kauba või teenuse ostmatajätmise ohustab kaupleja tööd või sissetulekut.

Aita aidata ja hoolida!

Laps on pereootel
Eestis ootab hooldusperet 800 last

Eestis on ligi 800 last, kes ei saa kasvada oma sünniperes. Põhjuseid on erinevaid, näiteks vanemate ootamatud haigused, sõltuvusprobleemid ja muud elulised raskused. Õnneks on meil palju hoolivaid peresid, kes on avanud sellisel juhul oma südame ja koduukse lastele. Ometi on asendushooldust vajavaid lapsi kordades rohkem.

Sünniperest lahkumine on lapse jaoks raske sündmus. Seetõttu on ääretult oluline otsida talle toetav, mõistev ja turvaline kodu. Vahel õnnestub leida lapsele uus elupaik lähedaste juures, ometi ei ole see alati võimalik. Sel juhul saabki just hoolduspere pakkuda lapsele lühi- või pikaajaliselt kodusoojust ja armastust.

Uuri lisa, kui see teema sind puudutab ning soovid saada hoolduspereks või alles kaalud seda võimalust. Võta tööpäevadel kl 10–17 ühendust Sotsiaalkindlustusametiga telefonil 655 1666 või kirjuta asendushooldus@sotsiaalkindlustusamet.ee.

Vaata infot ka <https://tarkvanem.ee/kasupere/>

Kultuurisõnumeid Kullamaalt

Loit Lepalaan

Kullamaa kultuurimaja juhataja

Heinakuu teine nädal Kullamaal oli noorte muusikute päralt. Toimusid Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia esimesed suvekursused noortele vask- ja löökpillimängijatele. Sisutihedad päevad, mis algasid varahommikuse jooksu- ja võimlemisharjutustega Kullamaa

pillid olid kohale saabunud, toimus Hans Preibachi Koolma talus 2 päeva kestnud pilliõpe, mille viis läbi Tarvastu mees Hans Wühner.

Sellesuvine Muusikaakadeemia suvekursus Kullamaal, oma ladusa korralduse ja kõrge kvaliteediga, kinnitus kindlalt meie kultuurikalendrisse. Siinkohal olgu edasi öeldud tänusõnad Kullamaa osavallavalitsusele ja

staadionil löökpillivirtuoosi Heigo Rosina juhendamisel, lõppesid hilistel õhtutundidel kontsertide ja päeva kokkuvõtva vestlusringiga. 36 kursust, kes olid saabunud Kullamaale Tallinnast, Tartu-, Põlva- ja Harjumaalt said õpetust oma ala tõelistelt meistritelt. Kaks korda päevas toimunud erialatundides jagasid kursustele õpetust Muusikaakadeemia õppejõud, Eesti Riikliku Sümfooniaorkestri solistid Indrek Vau, Andres Kontus ja Madis Vilgats. Löökpilliõpilasi, keda oli kõige arvukamalt, juhendas Heigo Rosin.

Viie päeva jooksul toimus Kullamaal seitse kõrgtasemelist kontserti. Kogu seda „masinavärki“ koordineeris muusikateadlane Karin Vau. Olgu siinjuures huumoriga lisatud fakt, et ega taoline ettevõtmine ei olnud Kullamaal esimene. Juba aastal 1884, mil asutati Kullamaa Muusika Seltsi orkester ja 236 rbl eest ostetud

Katrin Viksile, lasteaja juhatajale Imbi Postile, Goldenbecki maja perenaisele Eda Millingule, Koluvere seltsimajale, Kullamaa kogudusele ja maitsevate toitade valmistajale Merle Kaljustele. Tänu kuulajatele ja kohtumiseni järgmisel suvel juba teisel Muusikaakadeemia suvekursusel Kullamaal.

Käesoleva aasta lõikuskuu 20. kuupäeval on põhjust tähistada Kullamaal mitut olulist tähtpäeva.

110 aastat tagasi toimus esimene Kullamaa laulupäev ja möödub 30 aastat meie riigi taasiseseisvumisest. Nende pidulike sündmuste puhul annab Tobiase pargis kell 13.00 pidupäevakontserdi Eesti Puhkpilli Ühingu 2020. aasta parim kollektiiv, Kaitseliidu Pärnu Maleva Orkester ja näitleja Peeter Kaljumäe. Kontserdi muusikajuhiks on Kaido Kivi. Avatud on Kullamaa kodukohvikud.

Kullamaa Keskkool kuulutab välja konkursi vabade ametikohtade täitmiseks alates 1. septembrist 2021 (tööle asumisega 23.augustil)

- bioloogiaõpetaja (5 tundi, 7., 8., 9. klass) – 0,23 kohta
- matemaatika õpetaja (5 tundi, LÕK 8. klass) – 0,23 kohta

Avaldus, CV ja kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide koopiad esitada hiljemalt 17.08.2021 järgnevale e-postile: kullamaa.kool@laanenigula.ee

Täiendav info: Kullamaa Keskkooli direktori kohusetäitja Kaidi Uueda (tel 56652517)

VASKPILLIANSAMBEL

TUULISBRASS

18.08 KULLAMAA KIRIK 19:00

WWW.TUULISBRASS.COM | [f](https://www.facebook.com/tuulisbrass) TUULISBRASS

Kullamaa kodukohvikud

20.augustil 2021

★ **NUPU talu kodukohvik**

Nupu talu kodukohvik pakub erinevaid soolaseid ja magusaid küpsetisi. Valikus on veel ka sushi ning perenaise käsitööna valminud puukujud ja muid meisterdatud asju. Suurtele ja väikestele lastele on valikus nii näomaalingud kui õnneloos. Avatud 10.00-17.00

★ **Kohvik Aiamajake**

Asukoht: Kullamaa kortermajade aiamai. Veenüü on mitmekesine. Pakutakse nii soolaseid kui ka magusaid küpsetisi. Igaüks leiab endale midagi. Ilusa ilma korral õhtul disko. Avatud alates 12.00

★ **Merlini kohvik**

Asukoht: Kullamaa kaupluse juures. Pakume soolaseid-magusaid küpsetisi ja Belgia vahvleid. Müüme ka kasutatud riideid. Avatud 10.00-16.00

★ **Üdruma kohvik**

Asukoht: Üdruma seltsimaja. Küpsetised, võileivad, kohv, tee. Tegevusi lastele alla 10.a. Elav muusika-võimalus tantsu lõua, kaasa laulda, Loteril. Avatud 10.00-15.00

★ **Kalakohvik "Suitsvad rõõpad"**

Asukoht: Kullametsa küla, vibulaskjate laagriplats. Erinevad suitsukalad, lõhepraad, kalasupp, joogid ja koogid. Avatud 10.00-17.00

★ **Koluvere seltsimaja kohvik**

Asukoht: Koluvere seltsimaja. Kohupiimakook, tee, kohv, maitsevesi. Joonistused lastele, maja ees võimalus tutvuda tuleõrjeautoga. Avatud 12.00-17.00

★ **Liivi koolimaja kohvik**

Asukoht: Liivi küla, endine koolimaja. Kohvik pakub nii soolaseid kui magusaid ampse. Ajatut klassikat nii lähedalt kui kaugemalt sümbloosis soome-ugri maitsetega. Ja muidugi on võimalik meilt ka koju viimiseks kaasa haarata hapusaia, rukkileiba, mett ja kanamune. Avatud 11.00-17.00

<http://win10.io>

NOARROOTSI XVI

14. 08. kl 1
kooli staadion

MITMEVÕISTLUS

Alad:
100 m jooks
kaugus- ja kõrgushüpe
kuulitõuge
kettaheide
odavise
1500m jooks (meestele)
750m jooks
(naistele, noortele)

Registreerimine kuni
9. augustini tel. 5200913
või purksi.kultuurimaja@laanenigula.ee

Lääne-Nigula Vald esitleb:

**30 AASTAT
TAAS ISE OLEMIST**

20.08²⁰²¹ 19.00
LÄÄNE - NIGULA KIRIK

KADRI JÜRGENS
mezzosopran

MARTIN KARU
kontratenor

TIIA TENNO
orel

Kavas:
Pärt, Schubert,
Mahler, Bach, Peterson-Berger
jt

www.plmf.ee

PARVSAUNA
RENT

VEESPORT
JA
VABAAEG

WWW.PUHKANOARROOTSIS.EE

üritus on
TASUTA

**MARTNA
SPORDIVÄLJAKU
AVAMINE**

KAVAS DEMOD:
VÄLIJÕUSAALI MASINATEL (juhendab Argo Erit)
RULLITAVAL MAADLUSMATIL
(SK Martna maadlejad, treener Tiit Seiton)
RÜHMATREENING (juhendab Berit Pankin)
lisainfo 56917115

28.08.2021
kell 15-17

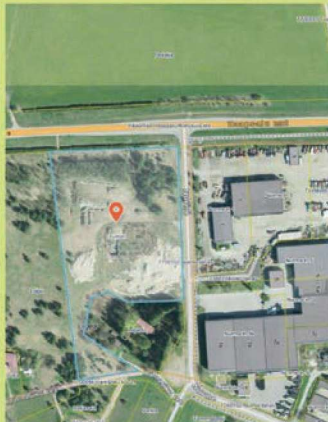

IDEEKORJE TAEBLA ETTEVÕTLUSE ARENDAMISEKS

MTÜ Taebla Selts ja OÜ Põide Traktor
otsivad sobivat tulevikuvisiooni
Taeblas asuva
Turbali kinnistu arendamiseks
Tegemist on ca 2,2 ha tootmiskann kinnistuga
Kinnistul olemas head võimalused
liituda ühisveevärgi- ja kanalisatsiooniga
ning elektrivõrguga.

Ideed saata Jaak Aasmale, jaak@javak.ee,
telefon 502 1476 või Mikk Lõhmusele,
telefon 511 9343, mikk.lohmus@gmail.com

**KUI SEDA
METSA**

ANNE AASPÕLLU

kõlalisena Lutz Schlizies (Saksamaal)
Kullamaa Kultuurimajas

Noarootsi Pood
lahtiolekuajad
E-R 9.00-19.00
L 10.00-17.00
P 10.00-15.00

Noarootsi Kõrts
lahtiolekuajad
R-L 12.00 - 22.00
Kuther Service OÜ
Sinule, lihtsalt.